W

9122
REFERAT HISTORYCZNY

Kwestionariusz b. więźnia
w Z.S.R.R.

1) Dr. Norbert Magzamen por.-rez. 43 l. adwokat, rozwiedzi

2) Zaaresztowany we Lwowie dnia 9.12.1939 r. podczas obławy pod zarzutem art. 54 § 13 Kodeksu Karnego U.S.R. i umieszczony w więzieniu „Brygidki". Przesłuchany 12/12.1939 podał, że w 1919 r. brał udział w walkach z Ukraińcami a w 1920 r. w wojnie z Z.S.S.R. —

3.) Od 9/12.1939 — 26/IV 1940 przebywał w więzieniu we Lwowie, następnie do 7/7.1941 w więzieniu w Kijowie i wreszcie do 19/9.1941 w więzieniu w Gorkim.

4) Warunki w więzieniu we Lwowie bardzo złe. Przepełnienie zmuszające więźniów do kolejnego odpoczywania nocą dla braku miejsce na gołej podłodze w niektórych celach nieznośna wilgoć. Jedzenie zupełnie niewystarczające do zaspokojenia głodu. — Ogromne zawszawienie więźniów. Przez pierwsze 4 miesiące nie wypuszczono ani na chwilę więźniów na powietrze t.j. na przechadzkę. — Załatwianie wszelkich potrzeb fizjologicznych na celi przyczem dla braku papieru używano skrawków z koszul podszewek z ubrań i t.p. —

Warunki w więzieniu w Kijowie lepsze pod względem pomieszczenia i hygieny, mniejsze zawszawienie, lecz wyżywienie niedostateczne do zaspokojenia głodu. —

Najgorsze warunki w więzieniu w Gorkim. Na celi przeznaczonej dla 60 więźniów umieszczono 250. — Ludzie zawrzodzeni i ze świerzbem umieszczani razem ze zdrowymi. O leżeniu na betonowej podłodze nie mogło być mowy nawet nocą. Wyżywienie prawie, że żadne gdyż przestępcy kryminaliści sowieccy zabierali więźniom politycznym prawie całą należną im żywność, a wszelkie zażalenia nie odnosiły żadnego skutku. Do najstraszniejszych należały w więzieniach t.z. cele przejściowe oraz sposób transportowania. Opisu tego podjąć się nie mogę, gdyż przeżyć tych żaden język ludzki oddać nie może.

5) Różne narodowości i kategorje przestępstw jak i też poziom umysłowy i moralny. Przeważnie wrogi stosunek więźniów obywateli sowieckich do więźniów obywateli polskich. Donosicielstwo. —

6/ Życie w więzieniu jednostajne. Żadnych zajęć czasami 3-4 książek na celę. ~~Oto~~ Żadnych przyborów do pisania. Nieufność wzajemna ze względu na donosicielstwo, a w związku z tym obawa otrzymania nowego art. K.K. za propagandę antisowiecką (co miewało miejsce) zmuszała do porzucenia wykładów nawet na najniewinniejsze tematy. –

7/ Pierwszy raz przesłuchany został 12/12. 1939. drugi raz 3/4. 1941, trzeci 15/IV, a wreszcie 30/IV ogłoszono akt oskarżenia, treścią którego wyżej wymienionego oskarża się o to, że „w 1919 r brał udział w dławieniu powstania ukraińskiego w 1920 w wojnie przeciw ZSSR. za co został nagrodzony medalem oraz że był posłuszny (podczyniał się) ustawom polskim(!?)". – Badania przeprowadzali ignoranci pod względem wykształcenia ogólnego nie mówiąc o wykształceniu prawniczym czasami spokojnie, czasami brutalnie. – Rewizje urządzane na celach i badania odbywały się wyłącznie nocą. –

8/ Pomocy lekarskiej udzielano tylko w wypadkach gorączki i biegunki, środki bardzo prymitywne. W czasie transportu z Kijowa do więz. w Gorkim zmarło w sąsiednim wagonie dla braku powietrza i wody (150 pasażerów w wagonie) 35 osób. Trupów przez 4 dni nie wyniesiono z wagonów. Nazwisk nie znam. W Kijowie zmarł na celi Kpt. Lichnowski Leopold z Piotrowic na Śląsku. We Lwowie zmarł Kpt Klinger chory na cukrzycę dla braku zastrzyków insuliny. – mimo że insulinę posiadał w swym mieszkaniu we Lwowie

9. Żadnej łączności nie miał ze względu na zakaz władz więziennych. –

10. Zwolniony 19/9. 1941. na własną rękę dostał się do Armii, gdyż władze sowiec. mimo próśb nie chciały wskazać miejsca formowania się Armii Polskiej